

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС

Полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО

Статус дисципліни: вибіркова
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань: Право (08)
Спеціальність: Право (081)
Освітня програма: Право
Форми здобуття вищої освіти: денна
Мова викладання: українська
Форма підсумкового контролю: залік

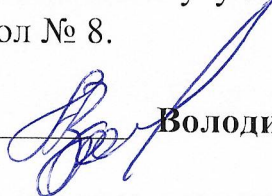
Київ -2023

Розробник:

ПРИХОДЬКО Юрій - доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

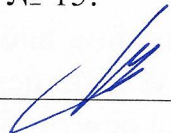
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 НАВС
Протокол від 14.12. 2023 року, протокол № 8.

Завідувач кафедри

 Володимир АТАМАНЧУК

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 22.12. 2023 року, протокол № 15.

Голова науково-методичної ради

 Станіслав ГУСАРОВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).

протокол засідання кафедри
від ____ . ____ 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від ____ . ____ 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).

протокол засідання кафедри
від ____ . ____ 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від ____ . ____ 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).

протокол засідання кафедри
від ____ . ____ 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від ____ . ____ 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Криміналістичне зброєзнавство» є формування теоретичних знань з наукових основ, правових, методологічних та організаційних засад зброєзнавчих досліджень, розвиток практичних навичок та умінь слухачів у володінні методикою визначення ознак вогнепальної зброї і боєприпасів до неї, визначенні та класифікації холодної зброї, визначенні та класифікації вибухових речовин і вибухових пристроїв та слідів їх застосування при скоєнні кримінальних правопорушень.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістичне зброєзнавство» є засвоєння здобувачами вищої освіти сутності розроблених теоретичних положень та формування предметно-розумових умінь щодо окремої галузі науки криміналістики криміналістичної техніки та особливостей попередніх досліджень об'єктів які відносяться до вогнепальної та холодної зброї, вибухових речовин і вибухових пристроїв, боєприпасів і слідів їхнього застосування.

Основними завдання вивчення навчальної дисципліни «Криміналістичне зброєзнавство» є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати завдання в процесі здійснення професійної діяльності (проведенні криміналістичних експертиз), а саме:

- засвоєння теоретичних відомостей про вогнепальну та холодну зброю, вибухові пристрої, вибухові речовини, боєприпаси та сліди їхнього застосування;
- комплексний аналіз сучасних видів вогнепальної та холодної зброї, вибухових пристроїв, вибухових речовин, боєприпасів та слідів їхнього застосування;
- систематизація знань щодо предметів криміналістичного зброєзнавства;
- набуття знань щодо сутності методів попереднього дослідження предметів криміналістичного зброєзнавства;
- формування понятійного апарату щодо критеріїв допустимості застосування методів та засобів криміналістичного зброєзнавства;
- причеплення практичних навичок щодо застосування окремих методів попереднього дослідження об'єктів криміналістичного зброєзнавства.

Пререквізити: «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Теорія держави та права», «Теорія судової експертизи», «Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів», «Дактилоскопія», «Трасологія», «Участь спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій».

Постреквізити: «Судова експертиза в правозастосовчому процесі».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:
інтегральна компетентність:

– здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності;

загальні компетентності:

– ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

– ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

– ЗК7. Здатність вчитися і оволодіти сучасними знаннями;

– ЗК9. Здатність працювати в команді;

спеціальні компетентності:

– СК8. здатність застосовувати правові принципи та доктрини

– СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

– СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Результати навчання:

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України, що виявляються у вміннях та навичках:

– РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

– РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

– РН 16. Використовувати комп’ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

– РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

– РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;

– РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ступеня вищої освіти бакалавр повинні:

знати:

– історію виникнення, розвитку та становлення криміналістичного зброєзнавства як галузі науки криміналістики;

– історію виникнення, розвитку та становлення судової балістики і криміналістичної вибухотехніки як галузі науки криміналістики;

– виникнення та історичні етапи розвитку холодної зброї;

– криміналістичне поняття вогнепальної зброї та патронів до неї;

– класифікацію вогнепальної зброї та патронів;

- технологію виготовлення вогнепальної зброї та патронів;
- технічні стандарти України та технічні умови на виготовлення вогнепальної зброї та патронів;
- криміналістичне поняття і ознаки холодної зброї;
- будову, класифікацію і конструктивні особливості різновидів холодної зброї;
- поняття вибухових речовин і вибухових пристроїв, їх класифікацію;
- будову і основні елементи вибухових пристроїв, засоби ініціювання вибуху;
- кримінально-правову оцінку вогнепальної зброї та патронів до неї, холодної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв;
- технічні засоби, які використовуються при виявленні, фіксації та вилученні об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- правила та особливості фотографування об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- техніку безпеки при поводженні з вогнепальною і холодною зброєю, вибуховими пристроями і їх складовими елементами.

вміти:

- оперувати основними положеннями та поняттями криміналістичного зброєзнавства;
- використовувати методи криміналістичного зброєзнавства;
- використовувати технічні засоби при виявленні, фіксації і вилученні слідів застосування вогнепальної і холодної зброї;
- виявляти і збирати сліди застосування вибухових пристроїв та їх елементів;
- визначати ознаки об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- визначати видову належність і класифікацію вогнепальної зброї та патронів до неї, холодної зброї;
- визначати будову, призначення та класифікацію вибухових пристроїв;
- визначати способи виготовлення об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- проводити експерименти при попередніх дослідженнях об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- фотографувати об'єкти криміналістичного зброєзнавства;
- вилучати вогнепальну зброю та сліди пострілу на місці події;
- вилучати і транспортувати вибухові пристрої і сліди їх застосування;
- застосовувати техніку безпеки при роботі з об'єктами криміналістичного зброєзнавства.

володіти:

- навичками поводження з речовими доказами, здатність надавати консультацію щодо мети та завдань при попередніх дослідженнях об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

- здатністю використовувати на практиці процесуальні, організаційні основи призначення та проведення судово-балістичних та вибухотехнічних експертиз, експертизи холодної зброї;
- здатністю використовувати виявлені ознаки та властивості об'єктів в процесі проведення слідчих (розшукових) дій;
- проводити дії з підготовки матеріалів для призначення судово балістичних та вибухотехнічних експертиз, експертизи холодної зброї;
- навичками описувати ідентифікаційні та діагностичні ознаки об'єктів криміналістичного зброєзнавства;
- здатністю пошуку, аналізу науково-технічних знань із різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- вміннями встановлювати психологічний контакт, аналізувати різну інформацію та формулювати власні висновки;
- навичками налагодження контакту з іншими учасниками процесу досудового розслідування;
- здатністю використання спеціальної криміналістичної термінології державною мовою.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS-3	Рік підготовки			
	4-й			
	Семестр			
	8-й			
Загальна кількість годин - 90	Лекції			
	4 год.			
	Семінарські			
	2 год.			
	Практичні			
	38 год.			
	Самостійна робота			
	46 год.			
	Вид контролю			
	Залік			

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	З них:					Самостійна робота
			Всього годин з викладачем	З НИХ				
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Контроль	
1	Тема 1. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства.	10	-	-	-	-	тест	10
2	Тема 2. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху	30	18	2	2	14	тест к/р	12
3	Тема 3. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація. Поняття, класифікація та будова боеприпасів до вогнепальної зброї. Види слідів пострілу та механізм їх утворення.	30	16	2	-	14	тест к/р	14
4	Тема 4. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття і ознаки. Класифікація і будова холодної зброї	20	10	-	-	10	тест к/р	10
Загальна кількість годин		90	44	4	2	38		46
Контроль	Тести, контр. робота						4/3	
Всього годин		90	44	4	2	38		46

Підсумковий контроль: залік

4. Плани семінарських і практичних занять денна форма здобуття освіти, державне замовлення

Тема 2. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху (16 год)

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Основні етапи розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.
2. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин.
3. Фактори прояву хімічного вибуху та їх вплив на оточуючу обстановку.
4. Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв.
5. Будова і призначення основних елементів вибухових пристроїв.

Методичні вказівки:

Вивчення першого питання полягає у тому щоб розкрити зміст усіх етапів розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.

Під час розгляду другого питання необхідно зосередитись на такому важливому явищі як природа вибуху, та особливості класифікації вибухових речовин.

Відповідаючи на третє питання слід охарактеризувати фактори прояву хімічного вибуху та їх вплив на оточуючу обстановку.

Готуючись до четвертого питання необхідно розкрити поняття, та вказати на види і класифікацію вибухових пристроїв.

П'яте питання призначе вивченню характерних особливостей щодо будова і призначення основних елементів вибухових пристроїв.

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №506, з використанням:

- зразків навчальних інженерних боєприпасів;
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

Навчальні питання та завдання до практичних занять

Заняття №1-2. Опрацювання теоретичних питань:

1. Основні методи попереднього дослідження предметів конструктивно схожих з вибуховими пристроями.

2. Вимоги до попереднього дослідження і опису предметів конструктивно схожих з вибуховими пристроями.

3. Особливості застосування технічних засобів при виявленні та фіксації предметів конструктивно схожих з вибуховими пристроями.

4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі вибухонебезпечними матеріалами.

Заняття №3-4. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація вибухонебезпечного предмету.
2. Особливості вилучення і пакування вибухонебезпечного предмету.
3. Правила опису вибухонебезпечного предмету на місці події.

Заняття №5-6. Опрацювання практичних завдань:

1. Описати виявлені вибухонебезпечні предмети у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
2. Вирішення тестових завдань за темою.
3. Робота над помилками

Завдання. Виконати контрольну роботу № 1. Виконати опис вибухонебезпечного предмету, як фрагменту в протоколі огляду місця події, до протоколу додати ілюстративну таблицю та схему.

Заняття №7. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація залишків вибухового пристрою на місці вибуху.
2. Особливості вилучення і пакування залишків вибухового пристрою.
3. Правила опису залишків вибухового пристрою на місці події.
4. Описати виявлені залишки вибухового пристрою у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
6. Вирішення тестових завдань за темою.
7. Робота над помилками

Тема 3. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї. Види слідів пострілу та механізм їх утворення (14 год).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- зразків навчальної зброї (5-категорія);
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

Заняття №1-2. Опрацювання теоретичних питань:

1. Основні методи попереднього дослідження предметів конструктивно схожих з вогнепальною зброєю.
2. Вимоги до попереднього дослідження і опису предметів конструктивно схожих з вогнепальною зброєю.
3. Особливості застосування технічних засобів при виявленні та фіксації предметів конструктивно схожих з вогнепальною зброєю.

4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі вогнепальною зброєю на місці події.

Заняття №3. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація предмету схожого з вогнепальною зброєю.
2. Особливості вилучення і пакування предметів схожих з вогнепальною зброєю.
3. Правила опису предметів схожого з вогнепальною зброєю на місці події.

Заняття №4. Опрацювання практичних завдань:

1. Описати виявлений предмет схожий з вогнепальною зброєю у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
2. Вирішення тестових завдань за темою.
3. Робота над помилками.

Заняття №5-6. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація предмету схожого з боєприпасами вогнепальною зброєю.
2. Особливості вилучення і пакування предметів схожих з боєприпасами до вогнепальної зброї.
3. Правила опису предметів схожого з боєприпасами до вогнепальної зброї на місці події.
4. Описати виявлений предмет схожий з боєприпасами до вогнепальною зброєю у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
5. Вирішення тестових завдань за темою.
6. Робота над помилками.

Завдання. Виконати контрольну роботу № 1. Виконати опис вогнепальної зброї та частин боєприпасу, як фрагменту в протоколі огляду місця події, до протоколу додати ілюстративну таблицю та схему.

Заняття №7. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація слідів пострілу.
2. Особливості вилучення і пакування слідів пострілу.
3. Правила опису слідів пострілу.
4. Описати сліди пострілу на різних поверхнях у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
5. Вирішення тестових завдань за темою.
6. Робота над помилками.

Тема 4. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття і ознаки. Класифікація і будова холодної зброї (10 год).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- навчальних зразків холодної зброї;
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

Заняття №1-2. Опрацювання теоретичних питань:

1. Основні методи попереднього дослідження предметів конструктивно схожих з холодною зброєю колючо-ріжучої дії.
2. Вимоги до попереднього дослідження і опису предметів конструктивно схожих з холодною зброєю колючо-ріжучої дії.
3. Особливості застосування технічних засобів при виявленні та фіксації предметів конструктивно схожих з холодною зброєю колючо-ріжучої дії.
4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі з предметами конструктивно схожими з холодною зброєю колючо-ріжучої дії.

Заняття №3-4. Опрацювання практичних завдань:

1. Виявлення, фіксація зразків клинкової зброї.
2. Особливості вилучення і пакування зразків клинкової зброї.
3. Правила опису зразків клинкової зброї.
4. Описати зразки клинкової зброї у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.
5. Виявлення, фіксація предметів схожих з холодною зброєю ударно-роздробляючої або метальної дії.
6. Особливості вилучення і пакування предметів схожих з холодною зброєю ударно-роздробляючої або метальної дії.
7. Правила опису предметів схожих з холодною зброєю ударно-роздробляючої або метальної дії.
8. Вирішення тестових завдань за темою.
9. Робота над помилками.

Завдання. Виконати контрольну роботу № 1. Виконати опис зразка холодної зброї, як фрагменту в протоколі огляду місця події, до протоколу додати ілюстративну таблицю та схему.

Заняття №5. Опрацювання практичних завдань:

1. Описати предмети схожі з холодною зброєю ударно-роздробляючої або метальної дії.
2. Вирішення тестових завдань за темою.
3. Робота над помилками

5. Завдання для самостійної роботи

Загальною методичною вимогою вивчення навчальної дисципліни є вироблення особистісно-практичного відношення здобувачів до проблем розслідування злочинів пов'язаних з використанням вибухонебезпечних предметів, вогнепальної зброї та боєприпасів і слідів пострілу, холодної зброї. Основною рекомендацією із самостійного одержання і поглиблення знань з дисципліни може слугувати опрацювання та критичне осмислення рекомендованої літератури. До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php> за допомогою індивідуального логіну та паролю.

Тема 1. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.

Тема 2. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.

Тема 3. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї. Види слідів пострілу та механізм їх утворення

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.

Тема 4. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття і ознаки. Класифікація і будова холодної зброї

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми.

6. Індивідуальні завдання

До індивідуальних завдань, не передбачених навчальним планом, належать: написання рефератів, виконання контрольних робіт, підготовка власних досліджень до виступу на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

Тема 1. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки

Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Криміналістичне зброєзнавство в системі науки криміналістики.
2. Криміналістична вибухотехніка в історичному і сучасному аспектах розвитку.
3. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки.
4. Роль криміналістичної вибухотехніки у боротьбі з проявами тероризму.
5. Основні етапи розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.

Тема 2. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху

Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Основні етапи розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.
2. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин.
3. Фактори прояву хімічного вибуху та їх вплив на оточуючу обстановку.
4. Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв.
5. Будова і призначення основних елементів вибухових пристроїв.

Оформити результати попереднього дослідження об'єктів у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

Тема 3. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї. Види слідів пострілу та механізм їх утворення

Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Історія виникнення, становлення та розвитку судової балістики.
  - 1.1. Розвиток судової балістики та судово-балістичної експертизи за кордоном.
  - 1.2. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики та судово-балістичної експертизи в Україні.
  - 1.3. Досягнення судової балістики в радянський період.
2. Судова балістика як науково-теоретична основа судово-балістичної експертизи.
3. Закономірності об'єктивної реальності, які вивчаються судовою балістикою.
4. Судова балістика як галузь криміналістики в системі юридичних наук.

5. Процесуальні та непроцесуальні форми судово-балістичних досліджень.

6. Поняття вогнепальної зброї та її ознаки.

7. Класифікація вогнепальної зброї. Характеристика основних видів вогнепальної зброї.

Оформити результати попереднього дослідження об'єктів у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

Тема 4. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття і ознаки. Класифікація і будова холодної зброї

Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентацій):

1. Система класифікації холодної зброї.

2. Зброя безпосередньої та опосередкованої дії, характеристика її різновидів.

3. Криміналістична характеристика клинкової та не克林кової холодної зброї.

Оформити результати попереднього дослідження об'єктів у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

7. Методи навчання

Методи навчання:

1. Словесні, наочні та практичні методи.

2. Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод.

3. Репродуктивний метод.

4. Частково-пошуковий метод.

5. Дослідницький метод.

Методи навчання

Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

Практичні методи: виконання практичних вправ. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, навчальні експертизи, написання тестів.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – залік, усне та письмове опитування. Контроль самостійної та індивідуальної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених даною програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів, розрахунково-графічних робіт (навчальні експертизи)). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає одне теоретичне питання та ситуаційне або практичне завдання.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом практичних занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання практичних завдань з використанням можливостей спеціалізованих навчальних аудиторій, навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється

на дві підгрупи.

Критерії оцінювання результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролю, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних ситуаційних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>					<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	Залік	
5	15	15	15	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище від середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони та спеціалізовані навчальні аудиторії.

Програмне забезпечення

Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка.

Під час проведення занять в змішаному (blended) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- доступ до дистанційних навчальних курсів дисциплін на офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет (на платформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, Google – Classroom, Google Meet).

Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується:

- програмне забезпечення через мережу Інтернет.

На платформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), Google Classroom розміщені допоміжні матеріали.

Виконана робота розміщується здобувачем на середовищі Google Classroom, де науково-педагогічний працівник має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Криміналістичне зброєзнавство в системі розділу криміналістики – криміналістичної техніки.
2. Предмет і об'єкти криміналістичного зброєзнавства.
3. Зброя і її класифікація.
4. Зв'язок криміналістичного зброєзнавства з юридичними і природничими науками.
5. Предмет судової балістики – як розділ криміналістичної техніки.
6. Проблеми класифікації ручної вогнестрільної зброї.

7. Призначення та устрій основних частин і механізмів сучасної вогнестрільної зброї.
8. Предмет судово-балістичної експертизи.
9. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на органічному склі та дайте характеристику даним слідам.
10. Класифікація бойових припасів до вогнестрільної зброї.
11. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на металі та дайте характеристику даним слідам.
12. Устрій боєприпасів до вогнестрільної зброї.
13. Характеристика маркувальних позначень, що застосовуються на патронах.
14. Проведіть попереднє дослідження слідів пошкоджень на різних предметах та встановіть їх належність до вогнестрільних.
15. Основні частини пістолетів, та їх конструктивний устрій.
16. Історичні етапи розвитку боєприпасів.
17. Класифікація слідів пострілу та механізм їх утворення.
18. Маркувальні позначення на вогнестрільній зброї і їх значення при встановленні виду , моделі зразка зброї.
19. Поняття вогнестрільної зброї, призначення, балістична характеристика, принцип дії. Критерії визначення вогнестрільної зброї.
20. Призначення, класифікація та устрій куль.
21. Дайте визначення калібру гладкоствольної вогнестрільної зброї та їх характеристику.
22. Призначення, види та устрій гільз.
23. Завдання які вирішує судова балістика.
24. Проведіть дослідження капсулів та встановіть їх вид та тип.
25. Види механізмів зачинення, що застосовуються у вогнестрільній зброї.
26. Проведіть дослідження і встановіть спосіб та вид з'єднання кулі з гільзою, що застосовуються в патронах до нарізної вогнестрільної зброї.
27. Проведіть дослідження зразка зброї і встановіть вид ударно-спускового механізму, що застосовується в ній. Дайте характеристику іншим видам ударно-спускових механізмів, що застосовуються в вогнестрільній зброї.
28. Судова балістика – в системі юридичних наук.
29. Види автоматики, які застосовуються в вогнестрільній зброї.
30. Основні історичні етапи розвитку судової балістики.
31. Характеристика патронів, що за призначенням не є бойовими припасами до вогнестрільної зброї.
32. Механізм утворення вогнестрільних пошкоджень на різних предметах.
33. Встановлення взаємного розташування зброї та перепони при пострілі.
34. Встановіть належність патронів до набоїв спеціального призначення.
35. Політ кулі в повітрі. Поняття деривації.
36. Поняття розповсюджених зразків зброї.
37. Поняття холодної зброї і її ознаки.

38. Види мисливських ножів та їх дослідження.
39. Ножі виживання та їх криміналістичне дослідження.
40. Загальні криміналістичні ознаки холодної зброї
41. Загальні техніко-криміналістичні вимоги до холодної зброї
42. Визначення придатності та достатності предмета для ураження цілі
43. Види туристичних ножів.
44. Види сувенірних виробів, схожих з холодною зброєю.
45. Види металюної зброї та їх дослідження.
46. Системи класифікації холодної зброї.
47. Зброя безпосередньої та опосередкованої дії, характеристика її різновидів.
48. Криміналістична характеристика клинкової та некликкової холодної зброї.
49. Історія розвитку та криміналістичного дослідження холодної зброї
50. Кримінально-правове та криміналістичне визначення холодної зброї.
51. Ножі бойового і спеціального призначення.
52. Холодна зброя як елемент національної культури.
53. Поняття заготовки і напівфабрикату як об'єктів незакінченого виробництва.
54. Класифікація холодної зброї, згідно методики 2009 року.
55. Основні вимоги щодо опису клинка холодної зброї.
56. Метальна холодна зброя і її різновиди.
57. Будова кастетів та особливості їх дослідження.
58. Правила фотозйомки холодної зброї.
59. Класифікація колючо-ріжучої холодної зброї.
60. Уражаючі елементи клинкової і некликкової холодної зброї.
61. Комбінована і замаскована холодна зброя.
62. Уражуючі фактори дії холодної клинкової зброї.
63. Поняття , система і структура криміналістичної вибухотехніки.
64. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки.
65. Характеристика основних об'єктів ураження, пов'язаних із застосуванням вибухів.
66. Природа вибуху і його види.
67. Класифікація і види вибухових речовин.
68. Хімічний вибух і фактори його прояву.
69. Поняття вибухових пристроїв і їх класифікація.
70. Будова і призначення основних частин і механізмів вибухових пристроїв.
71. Техніка безпеки й засоби захисту особового складу при роботі з вибуховими пристроями.
72. Засоби ініціювання, уповільнення і керування вибухом.
73. Особливості підготовчого етапу огляду місця вибуху.
74. Пошук і виявлення слідів та елементів вибухових пристроїв.

75. Особливості вилучення, транспортування і зберігання слідів вибуху.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна

Арешонков В.В., Атаманчук В.М., Кофанов А.В., Кушнір Г.А., Приходько Ю.П. Судова балістика та суміжні галузі знань: Словник. К.: НАВС, 2015. 184 с.

Іщенко А. В., Грищенко О. В., Ігнат'єв І. В., Назаров В. В. Пістолети та револьвери призначені для відстрілу патронів споряджених металевими снарядами «несмертельної дії» та набої до них: Судово-балістичний довідник. К.: Воєнне вид-во України «Варта». 2005. 208 с.

Кофанов А.В. Криміналістична техніка: Навчальний посібник. К.: Вид-во «КІЙ», 2006. 456 с.

Кофанов А.В. Судово-балістичні дослідження: Курс лекцій. К.: УкрДГРІ, 2015. 278 с.

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Приходько Ю.П. Особливості проведення огляду і збору слідової інформації на місці кримінального вибуху. Методичні рекомендації. К.: УкрДГРІ, 2013. 36с.

Кобилянський О.Л., Кофанов А.В., Приходько Ю.П. Криміналістичне дослідження металевих холодної зброї. Методичні рекомендації. К.: УкрДГРІ, 2014. 140 с.

Крижна В.В., Арешонков В.В., Стрільців О.М., Кофанов А.В., Приходько Ю.П. та ін. Розслідування незаконного обігу вогнепальної зброї та вибухових речовин. Методичні рекомендації. К.: НАВС, УкрДГРІ, 2020. 89 с.

Луценко С.Г., Приходько Ю.П., Багрій В.П., та ін. Технічні характеристики та матеріальна частина ручних гранат, гранатометів і боеприпасів до них. Методичний посібник. Мініст України, КНДІСЕ, ENFIS, НАВС МВС України, НУОУ МО України, УНДІСТ СБ України. К., 2019. 296 с. 21

Приходько Ю.П. Фурман Я.В. Особливості проведення огляду місця події, пов'язаної з використанням вибухових матеріалів (пристроїв). Методичні рекомендації. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2021. 88 с.

Фатеев В.М., Приходько Ю.П., Таборов Л.І. Піротехніка. Курс лекцій; за загальною ред. д-ра юрид. наук, проф.. С.С. Чернявського. Київ.: 2017. 470 с.

Додаткова

[Конституція України](#): Закон України від 28 червн. 1996 р. № 254к.96ВР(станом на 15 берез. 2016) URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.

12. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (станом на 05.верес.2019р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII (ред. 01.січ.2019р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

Про судову експертизу : Закон України зі змінами та доповненнями, внесеними законами України від 23.04.2003 р. № 662-IV (ред. від 1.січ. 2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР (ред. від 05.груд.2012 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр>.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз: Наказ Міністерства юстиції України від 08 жовтня 1998 р. № 53/5 (ред. від 22.02.2019 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

Інструкція про порядок створення та організації діяльності слідчих груп та слідчо-оперативних груп : Наказ МВС України від 20.жовт.2014 р. № 1107 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1618-14>.

Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.07.2017 р. за № 937/30805. БД «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.

Про затвердження Інструкції про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 19.08.2019 № 691, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.10.2019 р. за № 1081/34052. БД «Законодавство України» ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>

Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 17.07.2017 № 591, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.08. 2017 р. за № 1024/30892. БД «Законодавство України» ВР України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17>.

Встановлення належності виробів до категорії мисливських (спортивних) гладкоствольних рушниць, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Методика. Протокол від 17 листопада 1999 року. К.: Міністерство Юстиції України, 1999.

Встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його приналежність до стрільби (проведення пострілів), затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Методика. Протокол від 02 червня 2005 року. К.: Міністерство Юстиції України, 2005.

Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання, вогнепальної, пневматичної і холодної зброї,

пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622.

Кофанов А. В. Визначення відстані пострілу при стрільбі з газових пістолетів і револьверів: методичний посібник. К.: «Знання України», 2008. 59 с.

Приходько Ю. П. Можливості техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних вибухів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Херсон, 2015. Вип. 3–2.–Т. 3 С. 165–170. (Сер. Юридичні науки).

Приходько Ю. П. Характеристика слідів застосування вибухових пристроїв як джерело доказування про вчинений злочин. Криміналістичний вісник: наук.-практ. зб. /ДНДЕКЦ МВС України; НАВС. К. : ПК Типографія від «А» до «Я», 2016. – №1(25). С. 154–161.

Приходько Ю. П. Особливості проведення огляду і збору слідової інформації на місці кримінального вибуху : метод. рек. Київ . : УкрДГРІ, 2013. 36 с.

Приходько Ю. П. Огляд пасажирських повітряних суден та авіаційних об'єктів на наявність вибухових пристроїв, вибухових речовин і вибухових компонентів: метод. рек. Київ . : ФОП Кандиба Т. П., 2015. 88 с.

Приходько Ю. П. Призначення судових експертиз під час розслідування неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності: метод. рек. Київ. Національна академія внутрішніх справ, 2016. 42 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Президента України URL: <http://www.president.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL:<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства Юстиції України URL:<http://www.minjust.gov.ua/>

Міністерство внутрішніх справ України URL: (<http://www.mvs.gov.ua>).

Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр України URL: (<http://www.dndekc.mvs.gov.ua>).

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз URL: (<http://www.kniise.com.ua>).

Сервіс пошуку книг Googl URL: <http://books.com>

Національна бібліотека України ім. Вернадського URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>

Каталог юридичних ресурсів URL:<http://www.ageyev.org/libweb/>

Державна науково-технічна бібліотека України URL: (<http://www.gntb.gov.ua>).

Національна парламентська бібліотека України

[URL:http://www.nplu.kiev.ua/](http://www.nplu.kiev.ua/).

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Юрій Приходько', is centered on a light blue rectangular background.

Підпис автора:

Юрій ПРИХОДЬКО